

Bogár László: Fekete dobozok sötétjében

2015 március 31. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Az emberi gondolkodás szemantikai tereiben lépten-nyomon metaforákba ütközünk. Ezeknek a nyelvi konstrukcióknak az a feladatuk, hogy segítsenek elképzelni azt is, ami elképzelhetetlen.

Jellemző módon ha ezek a metaforák valami titokzatos, homályba burkolódzó, láthatatlan, rejtőzködő dologra vagy kibogozhatatlan, feltárhatatlan rejtélyre utalnak, akkor gyakran szerepel a sötét vagy éppen fekete jelző. Például fekete lyuk, sötét anyag, sötét energia, sötét ló vagy éppen a fekete doboz. A fekete doboz ráadásul kétféle dolog is jelöl, és ebben az írásban éppen e két fajta jelentéstartalom meglehetősen baljóslatú összefüggéseiről szeretnék néhány gondolatot összefoglalni.

Az általános rendszerelmélet fekete doboznak nevezi azokat a többszörösen összetett komplex rendszereket, amelyekről viszonylag egzakt módon összegezhető, hogy milyen bemenetek („inputok”) befolyásolják, és hogy a rendszer teljesítményeként milyen kimenetek („outputok”) érzékelhetőek, de hogy magában a komplex rendszerben mi játszódik le, azt legfeljebb hipotetikusán ragadhatjuk meg. Ezt fejezi ki az a paradoxon, hogy e rendszerek is determinisztikusak, de indeterminisztikusan azok.

Az elmúlt évszázad során egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a minket körülvevő, és bennünk élő világ szinte csak ilyen, igen magas komplexitású rendszerekből áll, csak legfeljebb eddig nem tudtuk róluk, hogy azok. A Föld légköre, a világóceánok, a bioszféra jellegzetesen ilyen rendszerek, de valójában ilyen maga az emberi tudat, a bennünk lejátszódó lelki, erkölcsi, szellemi folyamatok a szó szoros értelmében „felfoghatatlanul” bonyolult világa. És egyre inkább ilyenek azok a természeti evolúciót utánozó „techno-evolúciós” gépi rendszerek, amelyek ma már életünk meghatározó tényezőit jelentik.

Van a fekete doboznak azonban egy egészen más jelentése is, ami éppen ezekhez a technológiai rendszerekhez kapcsolódik. A fekete doboz az első sorban repülőgépeken használatos adatrögzítő berendezés köztudatban elterjedt megnevezése, segítségével katasztrófa esetén a rögzített adatok alapján pontosan vizsgálhatók a baleset körülményei és lehetséges okai.

Adva van tehát két rendkívül bonyolult komplex rendszer, egy hatalmas és hihetetlenül bonyolult repülőgép, illetve a több ezer ilyen gép egyidejű közlekedését koordináló gigantikus rendszer, másfelől pedig a mindezt összehangolni igyekvő ember, illetve emberek ezrei, akik pilótaként vagy repülésirányítóként mindebben részt vesznek. Az emberi techno-evolúció olyan planetáris szintű titáni erőket szabadított fel és tart mozgásban életünk minden percében ma már, amelyeket néhány évszázada, de akár még néhány évtizede sem tudtunk elképzelni. Az ember lelki, erkölcsi, szellemi folyamatainak „fekete dobozként” működő rendszere azonban tektonikai mélységeiben semmit sem változott az elmúlt évezredek során. Sőt, minél több eszelős erejű, brutális kényszerű átalakuláson mentek át gondolkodásának, döntéseinek, viselkedésének felszíni rétegei, annál nagyobb, javarészt észlelhetetlen, vagyis a hétköznapi tudat racionális ok-okozati elveinek, az ezek gépies mechanizmusának logikájával gondolkodó tudomány számára „láthatatlan” feszültség ébredt nap mint nap e két „világ” között.

Egy repülőgép tehát, mint neve is mutatja, gép, de egy ember – a tetszelős analógiák ellenére – soha nem volt és nem lesz gép. A mai értelemben vett ember tudati, lelki világának tízezer évek alatt formálódó komplex rendszere tökéletesen felkészületlen arra az iszonyatos nyomásra, amit a gigantikus gépi rendszerek, az óriás városok „emberszerűs” gigászi vadonjai” fejtenek ki rá nap mint nap. Ezekkel a mindennek nyomán lelkünkben felébredő feszültségek keltette örvénylésekkel azonban a lélek többnyire teljesen kiszolgáltatottan magára marad. A francia azt mondja, „action gratuite”, amikor azt akarja kifejezni, hogy a lélek nem bírja tovább ezt az iszonyú feszültséget, és a szó szoros értelmében felrobban. Az ezt a techno-evolúciós „Leviathánt” is létrehozó „láthatatlan funkciókonstruktőr” persze „kitalálta” a modern pszichológiát és pszichiátriát, hogy ezek tudományoskodó hókuszpókuszaival fenntarthassa azt a hamis látszatot, hogy képes „meggyógyítani” mindazt, amit annak elötte éppen maga hozott létre.

Van tehát egy önfelélő, létpusztító, „megbetegítő” rendszere, és van egy mindezt látszólag „meggyógyítani” képes, ám gyógyítás helyett a lényeket inkább elfedni igyekvő, magát a „lét-betegséget” folyamatosan elmélyítő globális „betegségipari művekként” leírható rendszere. Helyzetünk így aztán tökéletes „csiki-csuki”. A múlt héten történt iszonyú légi katasztrófa azonban elemi erővel mutatta meg, hogy milyen felfoghatatlan sötét fenyegetés árnyékában hazudunk biztonságot magunknak.

A techno-evolúció hamis kényelme és biztonsága azonban, mint kiderülni látszik, igen sokba kerül. Egészen bizonyosan sokkal többbe, mint amennyit ad. Hogy a magát „Homo sapiensnek”, tehát értelmes embernek nevező lény ezzel az „értelmével” mikor fogja fel végre, hogy milyen végzetes csapdába hajszolja magát, és mekkora árat fizet mindezért, azt ma még nem tudhatjuk, de hogy e szörnyű tragédiák sűrűsödése mind nyilvánvalóbbá teszi, hogy az idők jelei elérkezéskor vannak, az egészen bizonyos.

Bogár László –magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájkszámít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu]]>

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
